

ÎNCHEIERE

14 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Galina Stratulat
Iuliana Oprea

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de Mitrofan Valeriu și Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Mitrofan Valeriu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2017, prin care au fost respinse apelurile declarate de Mitrofan Valeriu și Ministerul Justiției al Republicii Moldova și menținută hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 08 iunie 2017,

c o n s t a t ă

La 16 martie 2017, Mitrofan Valeriu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, în luna martie 2004 de către Comisariatul de Poliție sect. Centru mun. Chișinău a fost intentată o cauză penală în privința sa conform elementelor infracțiunilor prevăzute de art. 195 alin. (2) și 352 alin. (2) lit. a), e) Cod penal. Prin sentința Judecătoriei Grigoriopol din 20 noiembrie 2006, a fost achitat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (2) lit. a), e) Cod penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, fiind totodată recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, cu aplicarea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani în penitenciar de tip semiînchis.

Invocă Mitrofan Valeriu că prin decizia Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2007, a fost respins ca depus peste termen apelul acuzatorului de stat R. Sîli și admise apelurile declarate de către dânsul și avocatul său A. Bodrug, cu casarea sentinței

Judecătoria Grigoriopol din 20 noiembrie 2006 în partea condamnării în baza art. 190 alin. (2) lit. c), d) Cod penal și pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi prin care a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) Cod penal, stabilindu-i pedeapsă sub formă de închisoare în penitenciar de tip semiînchis pe un termen de 8 luni, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere pe un termen de 2 ani, în rest sentința fiind menținută. La 28 iunie 2007, Curtea Supremă de Justiție a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2007 în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare în baza art. 329 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 150 unități convenționale, fără privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate. În conformitate cu art. 88 alin. (5) Cod penal, ținând cont de termenul aflării sub arest preventiv de la 23 septembrie 2004 până la 30 septembrie 2004 și de la 20 noiembrie 2006 până la 28 iunie 2007, a fost liberat complet de executarea pedepsei stabilite sub formă de amendă, fiind pus în libertate imediat din sala ședinței de judecată.

Susține reclamantul că nefiind de acord cu hotărârile pronunțate, a depus la Curtea Europeană a Drepturilor Omului cerere privind încălcarea art. 3, 6 și 13 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și prin hotărârea Curții Europene din 15 ianuarie 2013, s-a constatat încălcarea în privința sa a articolelor invocate, cu obligarea Republicii Moldova de a-i plăti 5000 euro cu titlu de prejudiciu moral și 1500 euro – costuri și cheltuieli. În consecință, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 24 iunie 2014 a fost admisă cererea sa de revizuire, casate decizia Curții Supreme de Justiție din 08 februarie 2017 și decizia Curții de Apel Chișinău din 28 iunie 2007, cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Menționează Mitrofan Valeriu că prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 septembrie 2015, sentința Judecătoria Grigoriopol din 20 noiembrie 2006 a fost casată parțial și s-a pronunțat o nouă hotărâre de încetare a procesului penal pornit în baza art. 190 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, pe motiv că există alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală, în rest sentința fiind menținută. La 05 aprilie 2016, Curtea Supremă de Justiție a casat integral decizia Curții de Apel Chișinău din 30 septembrie 2015 și a restituit cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată. În final, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 noiembrie 2016, a fost casată sentința Judecătoria Grigoriopol din 20 noiembrie 2006 și pronunțată o hotărâre nouă de achitare, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Consideră reclamantul că examinarea cauzei a fost tergiversată de către instanțele judecătorești, care a durat aproximativ 13 ani, perioadă extrem de îndelungată, cauza nefiind una complexă. Pe parcursul judecării dosarului, dânsul s-a prezentat la toate ședințele de judecată, majoritatea ședințelor fiind amânate din cauze neimputabile lui, cum ar fi lipsa acuzatorului, martorilor etc.

Afirmă Mitrofan Valeriu că intentarea ilegală a cauzei penale și durata examinării acesteia i-a afectat reputația, dânsul fiind director interimar al Colegiului de Construcții, precum și director și profesor la Liceul privat „Vitruvium”, a cărui fondator este. Astfel, a fost izolat și ignorat de către profesorii colegiului și ai liceului, unde anterior a fost respectat ca profesor și respectiv, ca director. De asemenea, intentarea și durata examinării cauzei penale a avut un impact nefavorabil și chiar

distrugător față de familia sa, având un copil minor la întreținere și în consecință, în anul 2014 a divorțat de soție, care a insistat asupra desfacerii căsătoriei pentru a nu-i fi afectată reputația profesională. Mai mult ca atât, în urma hotărârilor pronunțate a ispășit ilegal pedeapsa cu închisoare în perioadele 23 septembrie 2004 – 30 septembrie 2004 și 20 noiembrie 2006 – 28 iunie 2007, adică 229 zile.

Solicită reclamantul constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale și repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale în mărime de 100 000 lei.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 08 iunie 2017, acțiunea a fost admisă parțial. S-a constatat încălcarea dreptului reclamantului Mitrofan Valeriu la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale nr. 1-41/06, 1-81/06 și s-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Mitrofan Valeriu suma de 37 000 lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2017, au fost respinse apelurile declarate de Mitrofan Valeriu și Ministerul Justiției, cu menținerea hotărârii Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 08 iunie 2017.

Instanțele de judecată au ajuns la concluzia încălcării dreptului reclamantului la judecare în termen rezonabil a cauzei penale, complexitatea cauzei având un grad redus și nefiind stabilită tergiversarea examinării dosarului din vina lui Mitrofan Valeriu, fapt ce rezultă din raportul motivat prezentat de Ministerul Justiției. În același timp, instanțele au conchis că examinarea cauzei penale a durat doar 6 ani, excluzând perioada examinării cererii lui Mitrofan Valeriu la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (2007-2013) și respectiv, au considerat că suma de 37000 lei dispusă spre încasare cu titlu de prejudiciu moral este una echitabilă, reală și corespunde suferințelor cauzate prin tergiversarea examinării cauzei.

La 15 decembrie 2017, în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) CPC, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2017 și hotărârii Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 08 iunie 2017, cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere integrală a acțiunii.

În susținerea recursului, recurentul a invocat interpretarea în mod eronat a legii, precum și aprecierea arbitrată a probelor de către instanța de apel.

Indică Ministerul Justiției că în speță, comportamentul participanților constituie un moment important în vederea justificării termenului de examinare a cauzei penale, deoarece drept temeuri de amânare a ședințelor de judecată au servit neprezentarea participanților la proces, înaintării demersurilor, precum și exercitarea căilor de atac. De asemenea, ședințele de judecată au fost numite ținând cont de procedura de citare a părților, de comportamentul acestora și volumul mare de dosare ce-i revin unui judecător.

La 19 ianuarie 2018 și Mitrofan Valeriu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2017 și hotărârii Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 08 iunie 2017 în partea respingerii acțiunii, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În susținerea recursului, recurentul a invocat că instanțele ierarhic inferioare eronat au stabilit perioada de referință a încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei de doar 6 ani, fără a include însă și perioada examinării cauzei la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în total fiind 13 ani. Prin urmare, cuantumul prejudiciului moral urma a fi stabilit în corespundere cu practica CEDO pe cauze similare și anume, câte 600 euro pentru fiecare an de examinare a cauzei penale.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2017 redactată integral, a fost expediată în adresa lui Mitrofan Valeriu la 16 noiembrie 2017, potrivit scrisorii de însoțire nr. 16227 (f.d. 74, volumul II), lipsind însă date privind recepționarea acesteia. În cererea de recurs, recurentul a menționat că a recepționat decizia instanței de apel la 11 decembrie 2017.

În circumstanțele relevate, recursul declarat de Mitrofan Valeriu la 19 ianuarie 2018, se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 02 februarie 2018, în adresa lui Mitrofan Valeriu și a Ministerului Justiției a fost expediată copia recursurilor declarate, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă intimații nu și-au valorificat acest drept.

Examinând temeiurile recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Mitrofan Valeriu și Ministerul Justiției sunt inadmisibile, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Conform prevederilor art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Mitrofan Valeriu și Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC, iar argumentele invocate în recursuri se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Nu poate fi reținut drept temei al admisibilității recursului declarat de Ministerul Justiției, argumentul recurentului precum că perioada îndelungată de examinare a cauzei penale nu poate fi imputată exclusiv instanței de judecată, părțile contribuind în mare măsură la durata procesului, or, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată.

Nu poate fi reținut nici argumentul recurentului Mitrofan Valeriu precum că în perioada de referință urma a fi inclusă și perioada examinării cauzei la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, deoarece timpul în care cauza penală nu a fost examinată de către instanțele naționale nu se ia în considerație la aprecierea termenului nerezonabil.

Alte argumente invocate în recursurile declarate nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei pentru casarea deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din CPC are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și de drept procedural, verificându-se exclusiv legalitatea deciziei adoptate, dar nu și temeinicia în fapt a acesteia.

Distinct de cele relatate, se reiterează că conform jurisprudenței degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, recursurile trebuie să fie efective, adică să dispună de puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (speța Purcell c. Irlandei, decizia cu privire la admisibilitate din 16 aprilie 1991), însă motivele recursurilor invocate în speță sunt similare celor indicate în procesul judecării cauzei, asupra căroră instanța de apel s-a pronunțat deja în modul corespunzător.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de Mitrofan Valeriu și Ministerul Justiției ca inadmisibile.

În conformitate cu prevederile art. art. 269-270, art. 431 alin. alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440, CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursurile declarate de Mitrofan Valeriu și Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Galina Stratulat

Iuliana Oprea